

DİMİTRİS SOTAKİS BİR SÜPERMARKETİN HİKÂYESİ

TÜRKÇELEŞTİREN:
YILMAZ OKYAY, İBRAHİM ARIK

Dimitris Sotakis

1973'te Atina'da doğdu. Londra'da müzik eğitimi aldı. İlk romanı *Ev* 1997'de yayımlandı. *Yeşil Kapı* (2002), *On Bir Erotik Ölüm* (2004), *Gürültü* (2005) ve *Mısır Adam* (2007) başlıklı çalışmaları olumlu eleştiriler aldı, başka dillere çevrildi ve ödüller kazandı. Yazar, 2010'da Vincitore dell' Athens Edebiyat Ödülü'nü, 2011'de de Avrupa Birliği Edebiyat Ödülü'nü aldı. 2009 yılında yayımlanan *Soluğun Mucizesi* ise Sotakis'i çağının önemli yazarlarından biri hâline getirdi.

Delidolu Yayınlarından Çıkan Kitapları:

Soluğun Mucizesi (roman)

Bir Süpermarketin Hikâyesi (roman)

BİR SÜPERMARKETİN HİKÂYESİ

© 2016, Tudem Yayın Grubu
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

metin hakları © 2015, Dimitris Sotakis

İlk baskı 2015 yılında, Yunanistan'da *Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ* adıyla
Εκδόσεις ΚΕΔΡΟΣ tarafından gerçekleştirilmiştir.

Bu kitabın Türkçe yayın hakları, Dimitris Sotakis'in yetkilendirdiği Ampı Margini
Literary Agency ile anlaşmalı olarak Kalem Ajans aracılığıyla alınmıştır.

YAZAR: Dimitris Sotakis
YUNANCADAN TÜRKÇELEŞTİREN: Yılmaz Okyay, İbrahim Arık
EDİTÖR: Ayşegül Utku Günaydın
DÜZELTİ: Ümit Mutlu
KAPAK TASARIMI: Burak Tuna

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Eskişehir Yolu 40. Km. Başkent OSB 22. Cadde No:6 Malıköy/Ankara
Tel: 0 312 284 18 14

Birinci Baskı: Mayıs 2017 (2000 adet)

ISBN: 978-605-5060-88-6
Yayınevi sertifika no: 11945
Matbaa sertifika no: 16031

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni
olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde
elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

DELİDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. A.Ş.'nin tescilli markasıdır.

www.delidolu.com.tr

DİMİTRİS SOTAKİS
BİR SÜPERMARKETİN
HİKÂYESİ

TÜRKCELEŞTİREN:
YILMAZ OKYAY, İBRAHİM ARIK

“İnsanların kendisinden hoşlanmadığını
düşünüyordu, oysa insanlar onu tanımıyordu.”

Gustave Flaubert

Birinci Bölüm

Genel Bilgiler - Neredeyim?

Adım Roviros Anthropos*, bir süpermarketin sahibi-yim. Bu benim en belirgin vasfım; gelecek kuşakların, ölümümünden sonra beni böyle anımsamasını istiyorum. Yaklaşık üç yıldır, ikinci bir amacım olmaksızın bu adada yaşıyorum. Bu yılların, hayatımın en mutlu zamanları olduğunu söylemeliyim. “Bu adada,” diyorum çünkü tam olarak nerede olduğumu bilmiyorum; ancak hesaplarıma göre, Gilbert adalarının güneyinde, kayalık bir adada olduğumu düşünüyorum. Şimdi hikâyemi okuyan pek çoğunuzun, gezegenimizin bu gizemli bölgesi hakkında hiçbir fikri olmadığına eminim. Ancak bu yüzden kendinizi rahatsız hissetmemelisiniz. Hamilton’daki bazı meslektaşlarım, Avustralya’nın nüfusunu ya da gezegenin en lezzetli hindistancevizlerinin yetiştiği minicik Moala adasını bile bilmiyordu. Ben otuz yedi yıl önce, Yeni Zelanda’nın Wellington kentinde doğdum; okulu bitirip de babam ülkenin kuzeyinde, kendi halinde bir şehir olan Hamilton’da pis bir komisyoncu bürosunda iş bulana

* İnsan. [Ç.N.]

kadar orada yaşıadım. Sonuçta bütün hayatımın akışını değış-tiren ve pratikte yarım kalan Yeni Gine seyahatimin başladığı güne dek, yaşamım bu kentte geçti. Yeni Zelanda güzeldir ama epey uzakta kalmış, dünyanın geri kalanından tamamen tecrit edilmiş durumdadır. Çocukluğumdan beri Avrupa'ya veya hiç değilse, ekonomik açıdan gelişmiş Güneydoğu Asya ülkelerinden birine kaçmayı düşlerdim. Ancak o deniz kazasına kadar bunu başarabilmiş değildim. Şehrin merkezinde sevimli bir apartman dairesinde yaşıyordum ve *Nexus* isimli meşhur bir üniversite dergisinde kurucu üye olarak çalışıyordum; oldukça ilginç bir iş olmasına karşın, farklı bir alanda kariyer yapma ve yüksek kazanç düşlerimi tatmin etmiyordu. Dergiden gelen maaşla sadece dairemin kirasını ödemeyi ve 48 *Aslan* barında, kaderlerini kabullenmiş, mutlu ve güvenli görünen adamlarla kuşatılmış olarak, onların ritmiyle yaşayıp –yani iş, bol alkol ve hafta sonları futbol– durmaksızın bira içmeyi başarıyordum.

Dünyanın başka bir yerine kaçmayı o kadar istememe karşın bu olanlar yaşanmasaydı, arzum çok zor gerçekleşirdi. Çoğunluğun felaket olarak değerlendireceğine emin olduğum durum, benim için tartışmasız bir nimet oldu.

Yine de gelin acele etmeyelim; okuyucuların önüne serilen bir serüvende gereksiz acele, onun özünü yitirmesine, gücünü kaybetmesine yol açar ki, hiçbir durumda arzu etmeyeceğim bu tabloyu kendi hikâyemde de istemem elbette. Bu nedenle ilkin başka bir konudan, özellikle de adanın arka bölümünü somut olarak istila etmiş olan, öte yandan ismi Maori dilinde

belirli enlem ve boylamları belirlediği için Yeni Zelanda denizlerinden çok da uzaklaşmamış olduğumu kanıtlayan, dev yapraklı eğrelti otu pongadan ve mamaku ağacından söz etmek istiyorum. Buraya geldiğim zaman ağaçların görünümü derin ve rahat bir nefes almamı sağlamıştı; en azından çevremde serin, koyu bir bitki örtüsü olacaktı. Ancak sonrasında iş değişti. Bugün bile bu kadar çok ponganın olması sinirlerimi bozuyor, üstelik batıya bakan manzaramı da kapatıyorlar. Benim açımdan kabul edilemez bir durum bu. Mamakular ise özellikle de siyah olanları, yirmi metre yüksekliğe ulaşıyor ve açıkçası, bazıların yaş birkaç yılı bulan bu arkaik ağaçlar, geminin battığı günden sonraki iki-üç ay, beslenmemde fazlasıyla önem taşıdı. Gariptir, adanın diğer yarısında, yani batıda, artık evimin bulunduğu alanda yetişmiş tek bir mamaku bile yok; bunun nasıl olduğunu anlayabilmiş değilim, basit bir rastlantı olması da bana kuşkulu görünüyor.

Hamilton çok da kötü bir şehir değildi; eğer biri yaşamın amacı olarak, bilardo oynayıp patlayana dek bira höpürdetmek düşüncesiyle uzlaşabilmişse, burası kesinlikle cennetti. Bununla birlikte orada yaşam, belli bir ölçüde şeref üzerine kuruluydu. Büyük meydanlarda ve ülkenin sembollerinden biri olan Guaikato Stadyumu'nda, binlerce üniversite öğrencisinin oluşturduğu ve sanki her zaman hoş bir gürültüyle akan bir insan nehri vardı. Kuşkusuz Hamilton'da çok çeşitli, sıradışı yaşamlar da var. Tam olarak gözünüzde canlandırmanız için bir örnek vereyim: Kucağında bir demet taze soğanla Polinezya ulusal marşını söyleyerek sabah akşam sokaklarda dolaşıp duran biri, bunların en uç noktası olabilir.

Yani anlaşılabacağı gibi, bu duruma uzun süre katlanamayacaktım; beni ipnotize edip oraya yapıştıran garip ve sempatik “şehirli bunalımı” karışımında öğütölmüş olan bu uyuşuk yaşamın kontrolünü elime almalıydım. Yıllar geçtikçe bu ihtiyaç, içimde öylesine dallanıp budaklanıyordu ki orada kendimi, arzularla yanan, doyumsuzluklar içinde boğulan ve fırsat buldukça yaşadığı köyden şehrin ritmine ve hızına doğru koşan biri gibi hissediyordum. İnsanın kafasını yaşlı bir mamaku ağacında kaşımamasından daha kötü bir tını yaratan köylü şivelerinden kurtulamasalar bile, sonunda orada mutluluğu bulan köylü delikanlılar gibiydim.

Neredeyse, bu Yeni Gine yolculuğunu da yapamayacaktım. Derginin müdürü bu geziye yolladığı üç kişilik kadrodan, Motorina adasında eğitim gören bir grup Papualı öğrencinin eğitimle ilgili tepkilerini araştırmalarını istemişti. Yani başlangıçtaki plan buydu; sonuçta benimle birlikte seyahat edecek iki arkadaşım rahatsızlanınca, görevi iptal etmek yerine, konunun *Neksus*’ta mutlaka ve ayrıntılı olarak sunulması gerektiğinden, müdür beni tek başıma göndermeye karar verdi. Öyle de oldu. Ulaşımında uçağı tercih etmediğimiz için buna yasal olmayan bir karar diyebilirdim. Başlangıç olarak Avustralya’ya ulaştıktan sonra, en kuzeydeki Babangas Limanı’ndan bir yük gemisine bindim. Şimdi müdürün beni garip bir yük gemisiyle Gine’ye göndermesiyle ilgili tuhaf kararı konusunda yorum yapmak istemiyorum; çünkü nedenini bilmiyorum, ayrıca bir önemi de yok. Yani sürecin devamındaki olayın büyüklüğünü ve geminin, okyanusun ortasında su alıp kısa sürede batmasından sonra gelişen olayları düşü-

nünce bir önemi yok demek istiyorum. Bu trajik olayı hayatım boyunca unutmayacağım; kendimi tutamıyor, gülmekten kırılıyordum, kendi garip talihime olduğu kadar, az sonra Pasifik Okyanusu'nun devasa balıklarına yem olacaklarının farkında olan gemicilerin korkulu yüzleri karşısında anlamsızca gülmekteydim. Net bir şey hatırlamıyorum, yalnızca gemi yüksek bir binada bulunduğunuz sırada deprem olurcasına titremeye başlamıştı; deniz dalgalı değildi, makinelerde yolunda gitmeyen bir şeyler olmalıydı.

Söz açılmışken, mürettebatı oluşturan tipler, mafyacı deniz kurtlarına benziyorlardı, hemen hepsinin alınlarında dikiş izleri vardı. Nefesleri ucuz alkol kokan bu gemiciler, seyahatimiz boyunca gemi sahibine aylardır maaşlarını ödemediği için küfür etmiş, Filipinli bazı orospular hakkında saatlerce konuşup durmuşlardı. Hepimiz birinci güvertede toplandık, yavaşça sağa doğru yatmaya başladık, suya değene dek sürdü bu. Kalabalık değildik, on beş kişi kadar vardık. Tonlarca yükün ağırlığıyla batmadan önce üç ayrı sandala bölündük ve Arafura denizine bir oyun oynar gibi savrulduk, bitkin ve umutsuz. Hiçbir şey hatırlamadığım bu aydınlanmamış kazanın kurbanları için söyleyebileceklerim yalnızca bu genellemelerden ibaret. Orada, bir noktada bilincimi kaybettim. Ölmüş gibiydim; demek istediğim, adanın kıyılarında uyandığımda, daha önceki yaşamımı uzak bir anı olarak hatırladığım, hatta deniz kazası bölümünü, yıllar önce başkasının yaşadığı deneyimler gibi gördüğümdü. Gözlerimi açtığımda eşsiz bir keyif hissettim. Görünen o ki bu, çevremdeki hoş sıcaklıkla ilgiliydi, akıma uygun serin bir rüzgâr yüzümü okşuyor, aslında ölmemiş

olduğumu, yaşadığımı onaylıyordu. Bedenime, yüzüme ve hatta dudaklarıma yapışmış yosunlar, bende bir rahatsızlık yaratmıyordu. Yumuşak, sıcak ve hatta daha sonraları farkına varacağım gibi, lezzetliydi.

Kıyıya vurmuştum, evet bir kıyıya. 48 *Aslan* barında sabahlamış bir alkoliğin bile anlayacağı gibi, arkamda okyanus, karşımda kıyı ve fonda gözümün alabildiği yere kadar çalılar ve yüksek ağaçlardan oluşmuş sık, koyu bitki örtüsü varken yanılmam mümkün değildi. Kazazedeydim. Kulağa o kadar acımasız geliyordu ki, benimle birlikte kayıkta bulunan tayfalara ne olduğunu kendime sormadım, ancak bu adaya ulaşan tek kişi olduğumdan kuşku yoktu. Kumun yumuşak olduğu daha rahat bir yere yerleşmek için dizlerimi harekete geçirdikten sonra –duyularımı test etme isteğiyle kalkmadan önce– ilk düşüncem *Nexus* için bir makale yazmaktı. Artık bulduğum noktadan Papualı öğrencilere ulaşabilmem, en azından şu andaki durumumda olanaksız görünüyordu. Ayrıca dergi beni Yeni Gine'ye yollamak için bu kadar para harcamışken müdür, haberi pek de iyi karşılamazdı, bu nedenle en azından yükümlülüğümü yerine getirmek için bir yöntem uydurmak zorundaydım.

Ayağa kalktım ve etrafıma bir göz attım. Hoş bir baş dönmesi dışında, bedenimde ya da beynimde beni endişelendirecek bir şey algılamadım. Herhangi bir yaramın olup olmadığını araştırdım, yoktu. İyiydim, yalnızca elbisem yırtılmıştı, ancak o anda bu beni hiç ilgilendirmediydi. Ayağa kalkmayı başarinca kuvvetle kuma basıp ilk adımımı attım. Hoş bir duyguydu. Korkutucu bir şey yoktu, bakışlarım huzur ve

sükûnetle buluştu, bu görüntü beni sakinleştirdi. Ardından ikinci ve üçüncü bir adım daha attım. Sonra bulunduğum noktadan kumun azaldığı yere kadar tereddütle yürüdüm; dayanıklı arazide ayaklarım, artık sahilin nemli zeminindeki gibi batmıyordu. Ada ilk bakışta büyük görünmüyordu ama çok küçük de değildi. Okyanus suları tarafından kuşatılmış olduğumu duyumsadım; garip olan, bu bana hiç de korkutucu görünmedi, hatta daha sonraki hareketlerime yardımcı bile oldu. Bitkindim. Tepemdeki güneş –öğle vaktiydi, öğlenin tam ortası– kafamı kavuruyordu. Biraz ilerleyerek hâlâ deneyim kazanamamış bakışlarıma takılan, tam kuzey batıdaki seyrek ağaç sırasındaki nispeten alçak bir ağacın gölgesine ulaştım. Oturdum ve kafamı ağacın gövdesine yasladım. Beklediğimden daha yumuşaktı, sonra aşağı doğru kaydım ve uykuya teslim oldum. İşin gerçeği ne kadar uyuduğumu bilmiyorum, çünkü uyandığımda güneş yine aynı şiddetle başımın üstüne düşmekteydi. Sadece birkaç saat mi dinlenmiştim, yoksa ertesi gün öğleye kadar derin bir uyku mu çekmiştim, bu ikilemi asla çözemedim.

Çevreyi keşfe çıkmaktan başka bir seçeneğim yoktu. Önemli bir ayrıntı olduğu için daha önce de belirttiğim gibi, çıplak bir gözle bakıldığında bile adanın iki farklı bölüme ayrıldığı çok açıktı. Yumuşak toprak ve kumla döşeli olan ve üstünde tüm gün volta atılabilecek sahil bölümünde, böyle bir gezintiye kesintiye uğratabilecek yalnızca iki bodur çalılık ve öksüz bir ağaççık vardı. Orman bölümü ise ağaçlar, yapraklar ve yaban otlarıyla boğulmuş durumdaydı.

Birinci bölümdeki keşfim net ve basitti. Aşağı yukarı yürüdüğümde tek belirleyebildiğim, zeminin sertliğindeki dalgalanmaydı; bazı yerlerde çıplak ayağım kaba ve rahatsız edici bir toprak duvara toslarken, bazı yerlerde toprak daha ıslaktı. Ormanlık bölgenin keşfini ertesi güne bırakmaya, aşırı ilgi ve sabırsızlık illetinden uzak durmaya karar verdim. O akşamüstü, hava kararınca kadar saatlerce aşağı yukarı yürüdüm durdum: kuzey bölgesine, bitki örtüsünün henüz başlamadığı, yani dalgaların beni karaya attığı yere doğru. Herhangi bir sürprizle karşılaşmadım, ne görünüyorsa oydu. Kıyıyı sağa doğru bir uçtan bir uca geçtiğimde, kıyı şeridi harika bir körfeze kadar uzanıyordu. Orada kayalıklara oturdum ve bir süre sıcak suyla oynadım. Üzerimde hâlâ kaza ânındaki elbiseler vardı. Birden bunun gülünçlüğüne kavradım ve onları çıkardım ama atmadım. Belki ileride kumaşa ihtiyacım olabilirdi, bir yumak haline getirerek sol elime alıp yürüyüşümü sürdürdüm. Karanlık basmadan biraz önce hiçbir şey yiyip içmediğimin farkına vardım, ama ne açlık ne de susuzluk hissediyordum, tek arzum bedenimi yıkamaktı; tekrar suya dönmeyi, o kadar da feci olmayan bu deniz kazasının derimde bıraktıklarını fırlatıp atmak istiyordum. Öyle de yaptım. Ön taraftaki –en azından bana göre– kıyıya döndüm ve kendimi suya bıraktım. Çok rahatlatıcı bir histi; bedenim ilk kez tanıdığı, benzeri görülmemiş bir karşılaşma ve keyif duygusuyla suların içine daldı. Denizden mutlulukla çıktım, sadece saçlarım rahatsız edici bir şekilde alnıma yapışmıştı ve sular omzuma damlıyordu. Bu beni bir biçimde rahatsız etti. Burada saç kurutma makinesi olmadan işin içinden nasıl çıkardım, bilmiyordum.

ÇAĞDAŞ BİR *ROBINSON CRUSOE* HİKÂYESİ

“İnsanın alışverişı yaparken neye ihtiyacı var? Lunaparktaki bir çocuk gibidir o, evet budur! İyi tasarlanmış ürünler, güler yüzlü çalışanlar, görkemli bir gün sözü veren bir atmosfer, arkadaşlarla yemek, ada serinliği... Duyguların tatmine ihtiyacı vardı.”

Yeni Gine’deki bir öğrenci ayaklanmasını rapor etmek üzere bindiği gemi okyanusun ortasında batınca Roviros, hayatta kalan tek kazazede olarak kendisini ıssız bir adada bulur. Adadaki ilk anlarından itibaren yaşamının ne kadar değersiz olduğunu fark eder. Artık büyük hayalini gerçekleştirme vakti gelmiştir: Bir süpermarket açmak.

Bir Süpermarketin Hikâyesi, günümüz insanının kibrinden ve peşinde koştuğu arzulardan söz ederken, aynı zamanda derin yalnızlığını da ele alıyor.

“Kişisel tarihimin başlangıcını yaşıyordum. Pasifik’te bir ada, bir kaza, süpermarket, ilerideki eşim, çocuklar, kariyer...”

